

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASACH TECHNIKUM SZKOŁA PONADPODSTAWOWA

KLASA PIERWSZA

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- nie zdobył podstawowych wiadomości określonych w podstawie programowej w zakresie wiedzy historycznoliterackiej;
- nie zna treści i problematyki lektur obowiązkowych;
- nie opanował podstawowych umiejętności redagowania wypowiedzi argumentacyjnych;
- nie ma elementarnej wiedzy o języku.

Ocena dopuszczająca

Uczeń :

- ma fragmentaryczną wiedzę i podstawowe umiejętności określone w podstawie programowej;
- pobieżnie zna treść i problematykę lektur obowiązkowych wskazanych w podstawie programowej;
- rozpoznaje tylko podstawowe związki przyczynowo-skutkowe w zakresie wiedzy o kulturze;
- sytuuje w czasie i przestrzeni tylko najważniejsze wydarzenia literackie;
- odszukuje tylko najważniejsze informacje w tekście nieliterackim;
- objaśnia z pomocą nauczyciela znalezione informacje;
- posługuje się podstawowymi odmianami polszczyzny;
- dostrzega i koryguje niektóre typy błędów językowych;
- przedstawia przy pomocy nauczyciela wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;
- redaguje z pomocą nauczyciela teksty własne.

Ocena dostateczna

Uczeń spełnia wymagania na niższą ocenę, a ponadto:

- ma częściową wiedzę i spełnia podstawowe umiejętności określone w podstawie programowej;
- zna treść i problematykę większości lektur obowiązkowych wskazanych w podstawie programowej;
- wskazuje podstawowe wydarzenia literackie;
- przyporządkowuje wcześniej poznany tekst kultury (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej) do określonej epoki literackiej;
- dokonuje elementarnej analizy porównawczej utworów;
- wykorzystuje znalezione informacje i przeprowadza analizę źródeł informacji;
- posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- dostrzega różne typy błędów językowych;
- przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;

- redaguje teksty własne;
- aktywnie słucha wykładu i potrafi go streścić;
- odróżnia fakty od opinii.

Ocena dobra

Uczeń spełnia wymagania na niższą ocenę, a ponadto:

- ma podstawową wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej, posługuje się nimi w typowych sytuacjach;
- dobrze zna treść i problematykę lektur obowiązkowych wskazanych w podstawie programowej;
- samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji wskazanego tekstu kultury w kontekście macierzystym;
- znajduje i porównuje informacje zawarte w różnych (nie tylko pisanych) źródłach;
- przeprowadza krytyczną analizę źródeł informacji;
- sprawnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- rozróżnia pojęcia błędu językowego i zamierzonej innowacji językowej, rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych;
- samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;
- sprawnie redaguje teksty własne;
- aktywnie słucha wykładu, potrafi go streścić, w punktach zapisać najważniejsze tezy;
- odróżnia fakty od opinii, tworzy własne opinie.

Ocena bardzo dobra

Uczeń spełnia wymagania na niższą ocenę, a ponadto:

- ma pełną wiedzę i opanował umiejętności określone w podstawie programowej, posługuje się nimi w różnych sytuacjach problemowych;
- szczególnie zna treść i problematykę lektur obowiązkowych wskazanych w podstawie programowej;
- samodzielnie interpretuje tekst literacki w różnych kontekstach;
- hierarchizuje pod względem stopnia ważności wydarzenia literackie, uzasadnia swój wybór;
- przeprowadza rozmaite interpretacje tekstów kultury;
- samodzielnie ocenia wydarzenia kulturalne;
- samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;
- sprawnie redaguje teksty własne i cudze;
- aktywnie słucha wykładu, potrafi wykonać notatki w różnorodny sposób;
- formułuje własne opinie i konfrontuje je z innymi poglądami;
- aktywnie wykorzystuje swoją wiedzę na lekcji.

Ocena celująca

Uczeń spełnia wymagania na niższą ocenę, a ponadto:

- ma pełną wiedzę i opanował umiejętności określone w podstawie programowej, posługuje się nimi w różnych sytuacjach problemowych;
- szczególnie zna treść i problematykę lektur obowiązkowych wskazanych w podstawie programowej;
- czyta ze zrozumieniem trudny tekst literacki i samodzielnie go interpretuje;
- bezbłędnie podaje (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej) czas powstania nowego tekstu kultury oraz jego powiązania z kontekstami: historycznym, filozoficznym i artystycznym;
- zauważa rozmaite interpretacje tekstów kultury i je ocenia;
- zna dodatkową literaturę krytyczną dotyczącą sztuki i wydarzeń kulturalnych, stosuje tę wiedzę w różnych sytuacjach problemowych;
- bezbłędnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- potrafi swoją wiedzą zainteresować innych;
- aktywnie wykorzystuje swoją wiedzę na lekcji.

Starożytność

TERMINY I POJĘCIA

- historia: demokracja, miasto-państwo (polis), sympozjon;
- filozofia, myśl społeczno-polityczna: epikureizm, stoicyzm, idealizm, kalokagatia, materializm, metoda sokratejska, politeizm, sacrum–profanum, sceptycyzm, sofistyka, złoty środek;
- sztuka i kultura: akwedukt, amfiteatr, arkada, kanon piękna (równowaga, harmonia, umiar), kolumna, kopuła, łuk, mimesis, polichromia;
- literatura (tematy, idee, gatunki, cechy stylistyczne): karykatura, anakreontyk, antropomorfizm, archetyp, dramat satyrowy, epos, fatum (los), gatunek literacki, hamartia, heksametr, hybris, hymn, inwokacja, ironia tragiczna, katastrofa, katharsis, komedia, konflikt tragiczny, mimetyczna konwencja literacka, mit, mitologia, motyw literacki, parenetyczność, parodia, patos, pieśń, poezja tyrtejska, porównanie homeryckie, reguła trzech jedności, retardacja, retrospekcja, rodzaj literacki (epika, liryka, dramat), topos, tragedia (budowa: prolog, parodos, epejsodion, stasimon, exodos), tragiczne rozpoznanie, tragizm, wina tragiczna, wpływ starożytnego teatru greckiego na rozwój sztuki teatralnej;
- kształcenie językowe: język jako system znaków, znaki naturalne i konwencjonalne, kompetencje językowe, akt komunikacji;

- tworzenie wypowiedzi z elementami retoryki: wypowiedź argumentacyjna, rodzaje argumentów (logiczne, rzeczowe, odwołujące się do emocji), akapity, spójność 4 elementów wypowiedzi, mowa (kompozycja i rodzaje), środki retoryczne (apostrofy, wykrzyknienia, inwersje, powtórzenia, paralelizmy, pytania retoryczne, wyliczenia);
- interpretacja tekstu: analiza tekstu, słowa kluczowe, sytuacja komunikacyjna, sposób kreowania świata przedstawionego, alegorie i symbole, język i styl tekstu, konteksty interpretacyjne (literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny).

Średniowiecze

TERMINY I POJĘCIA

- historia, nauka, oświata: feudalizm, karnawał, klasztor, rycerstwo, sztuki wyzwolone, uniwersytet;
- filozofia, religia, myśl społeczno-polityczna: asceza, augustynizm, chrześcijaństwo, dualizm, franciszkanizm, hierarchia, idealizacja, iluminacja, mistycyzm, scholastyka, teocentryzm, teologia, tomizm, uniwersalizm;
- sztuka i kultura: alegoryzm, dydaktyzm, fresk, gotyk, iluminatorstwo, ikona, inicjał, katedra gotycka, malarstwo tablicowe (ołtarzowe), mecenat, miniatura, pieta, styl romański, styl gotycki, symultanizm, tryptyk, witraż;
- motywy: ars moriendi, deesis, Stabat Mater, taniec śmierci (danse macabre);
- literatura (tematy, idee, gatunki, cechy stylistyczne): alegoria, anonimowość, apostrofa, chansons de geste, dramat liturgiczny, epika rycerska, epos rycerski, etos, hagiografia (żywoty świętych), historiografia, kazanie, kronika, lament, legenda hagiograficzna, misterium, moralitet, motywy antyczne, motywy biblijne, paralelizm, parenetyczność, pieśń religijna, poemat, romans rycerski, rym (wewnętrzny, zewnętrzny), symbol, symultanizm, testament poetycki;
- kształcenie językowe: archaizm, iloczasy, jer miękki i jer twardy, język indoeuropejski, język praindoeuropejski, język prasłowiański, liczba podwójna, palatalizacja, przegłos polski, wokalizacja.

Renesans

TERMINY I POJĘCIA

- historia, nauka, oświata: filologia, odkrycia geograficzne, system heliocentryczny (kopernikański), wojny religijne, wynalazek druku;
- filozofia, myśl społeczno-polityczna: antropocentryzm, cnota, dworzanie, ekumenizm, humanizm, indywidualizm, kalwinizm, luteranizm, makiawelizm, nietolerancja, protestantyzm, racjonalizm, reformacja, tolerancja, utopia;
- sztuka i kultura: alegoria, antyczny kanon piękna, antyk, arkada, dydaktyzm, harmonia, kasetonowe stropy, klasycyzm renesansowy, komedia dell'arte, kopuła, łuki półkoliste, mecenat, motywy

mitologiczne i biblijne, pejzaż, perspektywa, portret, sklepienie kolebkowe;

- literatura (tematy, idee, gatunki, cechy stylistyczne): alegoria, anakreontyk, antropocentryzm, antyk, antyutopia, decorum, dydaktyzm, esej, fraszka, harmonia, horacjanizm, humanizm, hymn, indywidualizm, ironia, kazanie, konwencja groteskowa, literatura żałobna (funeralna), literatura parenetyczna, parodia, patos, mecenat, motywy biblijne, motywy mitologiczne, nowela, parafraza, parodia, pieśń, poeta doctus (poeta uczonec), powieść, psalm, psalterz, puenta, reguła trzech jedności, retoryka, romans rycerski, tragedia, tren, utopia, wiersz biały (bezrymowy), wiersz sylabiczny, zwierciadło;
- kształcenie językowe i tworzenie wypowiedzi: konwencja literacka, parafraza, paralelizm.

Barok

TERMINY I POJĘCIA

- historia, nauka, oświata: indeks ksiąg zakazanych, jezuita, kontrreformacja, ksenofobia, luteranizm, megalomania, nietolerancja, procesy heretyków, przedmurze chrześcijaństwa, prześladowanie innowierców, sarmatyzm, sobór trydencki, teatralizacja życia, wojna trzydziestoletnia;
- filozofia, myśl społeczno-polityczna: kontrreformacja, nietolerancja, przedmurze chrześcijaństwa, racjonalizm, zakład Pascala;
- sztuka i kultura: dramatyzm, dysharmonia, ekspresja, iluzjonizm, kontrast, krzywizny, latarnia, martwa natura, motywy antyczne, motywy biblijne, motywy mitologiczne, ornament, patos, pejzaż, plan elipsy, sarmatyzm, sztuka ogrodowa, światłocień, widowiskowość, wyrafinowanie stylu, zadziwienie;
- literatura (tematy, idee, gatunki, cechy stylistyczne): anafora, antyteza, dramat szekspirowski, dworzanin, dysharmonia, ekspresja, erotyk, gradacja, hiperbola, inwersja, klasycystyczna tragedia, komedia, komedia charakterów, komedia dell'arte, komedia obyczajowa, koncept, konceptyzm, kontrast, makaronizm, marinizm, motywy mitologiczne, motywy wanitatywne (marność życia), niepokój metafizyczny, oksymoron, pamiętnik, panegiryk, paradoks, poezja dworska, poezja metafizyczna, przerzutnia, puenta, sarmatyzm, sonet, tragedia przeznaczenia;
- kształcenie językowe i tworzenie wypowiedzi: alegoria, anafora, animizacja, antyteza, apostrofa, archaizm, epitet, eufemizm, gradacja, hiperbola, inwersja, ironia, makaronizm, metonimia, oksymoron, panegiryk, paradoks, parafraza, paralelizm składniowy, personifikacja, peryfraza, porównanie, przenośnia (metafora), puenta, pytanie retoryczne, rym, rytm, wyliczenie.

Oświecenie

TERMINY I POJĘCIA

- historia, nauka, oświata, czasopiśmiennictwo: Deklaracja niepodległości Stanów Zjednoczonych, empiryzm, encyklopedia, Komisja Edukacji Narodowej, Konstytucja 3 maja, materializm, obiady

czwartkowe, obóz reform, racjonalizm, Sejm Czteroletni, Szkoła Rycerska, Teatr Narodowy, Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych, wiek filozofów, wiek rozumu, Wielka Encyklopedia Francuska, Wielka Rewolucja Francuska;

- filozofia, myśl społeczno-polityczna: ateizm, deizm, empiryzm, konstytucja, liberalizm, materializm, optymizm poznawczy, postęp, powrót do natury, prawa człowieka, prawo naturalne, racjonalizm, rozum, równość, tabula rasa, tolerancja, trójpodział władz, umowa społeczna, utopia, utilitaryzm, wolność;
- sztuka i kultura: harmonia, klasycyzm, kultura dworska, pastelowa kolorystyka, perspektywa, portret, powrót do natury, rokoko, salon, sceny pasterskie, sentymentalizm, tematyka mitologiczna i historyczna, wytworne zabawy;
- literatura (tematy, idee, gatunki, cechy stylistyczne): antyczny kanon piękna, czułość (czucie), dydaktyzm, erotyk, harmonia, hymn, klasycyzm, komedia, morał, motywy mitologiczne, narodowe przywary, naśladowanie natury, obiady czwartkowe, optymizm poznawczy, pamflet polityczny, paszkwil, poemat heroikomiczny, poemat opisowy, powiastka filozoficzna, powieść, powrót do natury, publicystyka polityczna, puenta, rokoko, rozum, satyra, sentymentalizm, sielanka, tragedia, utopia;
- kształcenie językowe: dowodzenie dedukcyjne, dowodzenie indukcyjne, dowodzenie sylogistyczne, głoskowiec, grupowiec (sylabowiec), literowiec, skrót, skrótowiec;
- tworzenie wypowiedzi z elementami retoryki: sylogizm, wnioskowanie uprawdopodobniające, wnioskowanie pośrednie.